

Reflections on the Book of Leviticus

Dr. Avivah Zornberg

Parashat kdoshim

1. רשי-ט"ז, א'

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה ת'ל? הֲיֵה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזָרְיָה מוֹשְׁלוֹ מִשָּׁל לְחוּלָה שֶׁנִּכְנַס אֶצְלוֹ רוּפָא, אָמַר לוֹ אֵל תֹּאכַל צוּנוֹ וְאֵל תִּשְׁכַּב בְּטַחֲב; בָּא אַחַר וְאָמַר לוֹ אֵל תֹּאכַל צוּנוֹ וְאֵל תִּשְׁכַּב בְּטַחֲב שְׁלֹא תִמּוּת כְּדָרְךָ שְׁמַת פְּלוּנִי, זֶה זָרְזוּ יוֹתֵר מִן הֶרְאִשׁוּ, לְכֹה נֹאמַר אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן:

1. Rashi - 16:1

AND THE LORD SPOKE UNTO MOSES AFTER THE DEATH OF THE TWO SONS OF AARON etc. —What is this statement intended to tell us? (i. e. why is it at all stated when God spoke this to Moses?) Rabbi Elazar ben Azariah illustrated this by a parable: It may be compared to the case of a sick person whom the physician visited. He (the physician) said to him: “Do not eat cold things nor sleep in a damp place!” Another physician came and said to him: “Do not eat cold things, nor sleep in a damp place so that thou mayest not die as Mr. So-and-so died!” Certainly this (the latter) put him on his guard more than the former; that is why Scripture states “after the death of the two sons of Aaron” (Sifra, Acharei Mot, Section 1 3).

2. רשי י"ח, ד'

את משפטי תעשן. אלו דברים האמורים בתורה במשפט, שאלו לא נאמרו היו כדאי לאמרן: ואת חקתי תשמרו. דברים שהן גזרת המלך, שיצור הרע משיב עליהם למה לנו לשמרן? ואמות העולם משיבין עליהם, כגון אכילת חזיר ולבישת שעטנז וטהרת מי חטאת, לכה נאמר אני ה', גזרתי עליכם, אי אתה רשאי לפטר (יומא ס"ז):

2. Rashi- 18:4

YE SHALL DO MY JUDGMENTS — Matters prescribed in the Torah which are in conformity with the human feeling of justice such as one feels ought to be ordained if they had not been already ordained by the Torah. “My statutes” refers to words that are the royal decree, to which the evil inclination makes objections: Why do we have to keep them? And the nations of the world also make objections to them - like not

eating pig meat and not wearing mixed linen and wool clothing and purification by the water of the Sin Offering. That is why it says, “I am God, I have issued this decree and you are not free of obligation.”

3. יומא ס”ז ב’

”את משפטי תעשו” — דברים שאמלא (לא) נכתבו דין הוא שיכתבו, ואלו הן: עבודה זרה, וגלוי עריות, ושפיכות דמים, וגזל, וברפת השם.
 ”את חוקותי תשמרו” — דברים שהשטן משיב עליהן, ואלו הן: אכילת חזיר, ולבישת שעטנז, וחליצת יבמה, וטהרת מצורע, ושעיר המשתלח. ושמא תאמר מעשה תוהו הם, תלמוד לומר: ”אני ה’”, אני ה’ חקוקתי, ואין לה רשות להרהר בהן.

3. Yoma 57b

The Gemara cites another baraita related to the scapegoat. **The Sages taught** with regard to the verse: **“You shall do My ordinances, and you shall keep My statutes to follow them, I am the Lord your God”** (Leviticus 18:4), that the phrase: My ordinances, is a reference to **matters that, even had they not been written, it would have been logical that they be written. They are the prohibitions against idol worship, prohibited sexual relations, bloodshed, theft, and blessing God, a euphemism for cursing the Name of God.**

The phrase: **And you shall keep my statutes**, is a reference to **matters that Satan and the nations of the world challenge** because the reasons for these mitzvot are not known. **They are:** The prohibitions against **eating pork; wearing** garments that are made from **diverse kinds** of material, i.e., wool and linen; performing the **halitza** ceremony with a **yevama**, a widow who must participate in a levirate marriage or **halitza**; **the purification ceremony of the leper; and the scapegoat. And lest you say these have no reason and are meaningless acts, therefore the verse states: “I am the Lord”** (Leviticus 18:4), to indicate: **I am the Lord, I decreed these statutes and you have no right to doubt them.**

4. רש”י, י”ט, ב’

קדשים תהיו. הווי פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדשה.

4. Rashi : 19:2

YE SHALL BE HOLY — This means, keep aloof from the forbidden sexual relations just mentioned and from sinful thoughts. [It is evident that this is the meaning of קדשים תהיו because] wherever you find in the Torah a command to fence yourself in against such relations you also find mention of “holiness”.

5. רמבן י"ט, ב

קדושים תהיו... אם כן ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות - שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה. לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות:

5. Ramban 19:2

YE SHALL BE HOLY... If so, a man of desire could consider this to be a permission to be passionately addicted to sexual intercourse with his wife or many wives, and be among winebibbers, among gluttonous eaters of flesh,¹¹ Proverbs 23:20 and speak freely all profanities, since this prohibition has not been [expressly] mentioned in the Torah, and thus he will become a sordid person within the permissible realm of the Torah! Therefore, after having listed the matters which He prohibited altogether, Scripture followed them up by a general command that we practice moderation even in matters which are permitted.

6. רשי, ב', כ"ו

ואבדל אתכם מן העמים להיות לי. אם אתם מבדלים מהם הרי אתם שלי, ואם לאו הרי אתם של נבוכדנאצר וחבריו; רבי אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קצה בבשר חזיר, אי אפשי ללבש כלאים, אבל יאמר אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי? ת"ל ואבדל אתכם מן העמים להיות לי, שתהא הבדלתכם מהם לשמי — פורש מן העברה ומקבל עליו על מלכות שמים (ספרא):

6. Rashi- 20:26

AND I HAVE SEPARATED YOU FROM THE PEOPLES THAT YOU SHOULD BE MINE — If you hold yourselves apart from them then you will be Mine, but if not, you belong to (become subject to) Nebuchadnezzar and others like him. Rabbi Eleazer ben Azariah said, "Whence do we know that one should not say, "My soul loathes swine's flesh", or, "I have no desire to wear clothes which are a mixture of wool and linen", but one should say, "I would, indeed, like them, but what can I do since my Father in heaven has imposed these decrees upon me"? Because Scripture states: "I have separated you from the peoples to be for Me", which means your separation from them (from their doings) should be for My sake — that one should keep aloof from sin and take upon himself the yoke of the kingdom of Heaven (Sifra, Kedoshim, Chapter 12 23).

7. קידושין בבלי ל"א עמוד א'

תיראו. ת"ר, איזהו מורא, לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מכריעו.

7. Kiddushin 31a

What is reverence? One does not stand in his place, nor sit in his place, nor contradict his opinion, nor decide a disagreement between him and another person.

8. רשי י"ט, י"ד

ולפני עור לא תתן מכשול. לפני הסומא בדבר לא תתן עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר מכר שדה וקח לה חמור, ואתה עוקף עליו ונוטלה הימנו (שם):

ויראת מאלהיה. לפי שהדבר הזה אינו מסור לבריית לידע אם דעתו של זה לטובה או לרעה, ויכול להשמיט ולומר לטובה נתפונתי, לפיכך נאמר בו ויראת מאלהיה המפיר מחשבותיה; וכן כל דבר המסור ללב של אדם העושהו ואין שאר הבריות מפירות בו, נאמר בו ויראת מאלהיה:

8. Rashi- 19:14

THOU SHALT NOT PUT A STUMBLING BLOCK BEFORE THE BLIND — This implies: “Give not advice to a person who is “blind” in a matter which is improper for him. Do not say to him: “Sell your field and buy from the proceeds of the sale an ass”, the fact being that you are endeavouring to circumvent him and to take it (the field) from him (Sifra, Kedoshim, Section 2 14).

BUT THOU SHALT BE AFRAID OF THY GOD — Because in this case it is not given to human beings to know whether the intention of this man (the offender) was for the advantage or the disadvantage of the person whom he advised, and he thus might be able to evade the responsibility by saying: “I meant it for the best”, Scripture therefore states with reference to him: “But thou shalt be afraid of thy God” Who is cognizant of thy secret thoughts. Similarly in all actions where it is given only to the heart of him who does it to know the motive that prompts him and where other people have no insight into it, Scripture states, “But be afraid of thy God!” (Sifra, Kedoshim, Section 2 14; Bava Metzia 58b).

9. מסכת שבת ל"א עמוד א'

שוב מעשה בגוי אחד שבא לפני שמאי. אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת! דחפו באמת הבנין שבדו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלה סני לחברך לא תעביד — זו היא כל התורה כולה, ואיך פירושה הוא, זיל גמור.

9. B.Shabbat 31a

A story about a gentile who came to Shammai and demanded, “Teach me the whole Torah while I stand on one foot!” Hillel answers, “What is hateful to you, don’t do to another: that is the whole Torah, the rest is commentary. Now, go and learn.”

10. שפת אמת קדושים, ה:ד

ברש"י דבר המסור ללבו של אדם נאמר בו ויראת מאלקיך. פשוט שע"י היראה יכולין לקיים דבורים המסורים ללב. אמנם ג"כ י"ל שאלה המצות התלוין בלב ע"י שמקיימין אותן זוכין ליראה. כי כל מצוה במעשה מתקן מעשה האדם. וכמו כן מצות התלוין במחשבת לב האדם מתקנין לבו של האדם. וכן שמעתי מפ"ק אא"ז מו"ר ז"ל ע"פ ולא תונו כו' את עמיתו ויראת מאלהיך כו' שע"י שמירת אונאת דברים זוכין ליראה. ובאמת ב' הפירושים אמת ע"פ מ"ש שכר מצוה מצוה. ובוודאי ע"י עומק היראה יכולין לקיים יותר מצות התלוין בלב לכן שכר המצוה היראה כדי לקיים עי"ז המצוה בטוב יותר וכן לעולם:

10. Sefat Emet

Rashi comments on "You shall revere your God": This is said of matters that are left to the individual conscience. The obvious meaning of this is that only fear of God can move one to scrupulous fulfillment of these requirements. But it is also true that fulfilling these commandments brings one to the fear of God. Human behavior and human intentionality have a reciprocal relation to each other. . . . So, both readings are true, as it is written, "The reward of a commandment is a commandment."

And certainly through the depth of fear of God one can come better to fulfill commandments of the private conscience. In turn, the reward for conscientious fulfillment of these commandments is the fear of God that will lead one to the better fulfillment of those same commandments-and so on forever

11. George Eliot, Middlemarch

If we had a keen vision and feeling of all ordinary human life, it would be like hearing the grass grow and the squirrel's heart beat, and we should die of that roar which lies on the other side of silence. As it is, the quickest of us walk about well wadded with stupidity."